

B. 25.

30.
ECCLESIAE EVANGELICAE
ANNO SAECVLARI SECVNDO
IMPERIO ATQVE AVSPICIIIS
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
PRINCIPIS AC DOMINI

DOMINI
FRIDERICI
WILHELMI

REGIS BORVSSIAE MAR-
CHIONIS BRANDENBVRGICI S. ROM.
IMP. ARCHICAMERARII ET ELECTORIS SVPREMI
PRINCIPIS ARAVSIONENSIS AC NEOCASTRENSIS DVCIS
MAGDEBVRGI CLIVIAE IVLIACI MONTIVM STETINI POME-
RANIAE CASSBIVORVM VINIDORVM MECKLENBVRGI ET IN SILESIA CRO-
NAE PVRRGRAVII NORIMBERGENSIS PRINCIPIS HALBERSTADII MINDAE
CAMINI VANDALIAE SVRINI RACEBVRGI ET MEVRSAE COMITIS HOHEN-
ZOLLERAE RVPINI MARCAE RAVENSBERGAE HOHENSTEINI TECKLENBVR-
GI LINGAE SVRINI BVHRAE ET LEERDAMI MARCHIONIS VEHRAE ET
VLISINGAE DYNASTAE IN RAVENSTEIN TERRISQVE ROSTO-
CHII ET STARGARDAE IN LAVENBVRG BVTOVV AR-
LAY ET BREDIA CETERA

REGIS ET DOMINI NOSTRI LONGE CLEMENTISSIMI,
SOLEMNITER CONCELBRANDO

AD
SOLEMNEM PANEGYRIN

DIE II. NOVEMBR. MDCCXVII.
IN AEDE GYMNASIO PROPRIA

AB
AMPLISSIMO SENATV HALENSI

DECRETAM
ERVEDITOS VTRIVSQVE REIP. CIVIS
AC HOSPITES
OFFICIOSE AC PERAMANTER

INVITAT
IO. MICHAEL HEINECCIUS,
SS. TH. D.

SACRI TRIBVNALIS REGII IN DVCATV MAGDEBVRGICO
CONSILIARIVS ECCLESIA RV M HALENSIVM ET DIOECES. SALANAE IN-
SPECTOR PASTOR PRIMARIVS ET GYMNASII SCHOLARCHA
SENIOR.

HALÆ MAGDEBVRGICÆ,

Typis CHRISTIANI HENCKELII, Acad. Typ.

ANNO SALVARI SECVNDO

IMPERII ROMANI OPTIMISSIMI
PRINCIPIS AC DOMINI

FRIDERICI

WILHELMI

REGIS BORVSSIAE MAR-

CHIONIS BRANDENBURGICI S ROM-

ANAE ARCHICAMERARII ET ELECTORIS SVPERMI-

PRINCIPIS ARAGONENSIS AC NEOCASTRENSIS DVCS
MAGNETIS ET NEVILLAE MONTIVM SEPTENTR ROME-

REGIS ET DOMINI HONORII DE CLEMENTISSIMI
SOLIMNITER CONCEPERANDO

AD
CONVICTIUM SOBEMNIBUS PANEGYRICI

AMPLISSIMO SENATV HALENSI

AC HONORIS
OFFICIOSI AC PERMANENTER

IO MICHAEL BRINBOCVS

FACTI TRIBVNALIS REGII IN DVCATV MAGDVBARGICO
LEGATI ET VICELEGATI ET HONORARIJ IUDICIS SAEVAE IN-

THE RV M forum illud reformationis negotium
 temere, ac sine iustis
 tendant, neque in Roma eccle-
 sis quod emendationis
 dicitur, in aliis argu-
 meatis, in quibus
 hanc partem
 ecclesia
 hanc partem
 lo secutus ex
 iam in Roma
 das Pontificis
 tendunt, is enim
 his vult non
 deo necia epi-
 tempore salu-
 expre, ex eo
 licta est in
 vti pueri

Vod in diuturnis noctibus fieri solet, vt omnes, quos non ferreus plane sopor oppressit, iucundissimi luminis exortum incredibili desiderio expectent: idem & superioribus illis sæculis

contigit, quibus totum, quaquæ patet, christianum orbem inuecti in eum errores, tanquam Cimmeriæ tenebræ, obdlexerant. Vbique enim, tristibus illis atque infelicissimis temporibus, exaudiebantur con- querentium de ecclesiæ calamitate, reformatio- nemque non sine gemitu exoptantium voces; nec quidquam, ante REFORMATIONEM, ardentio- ribus votis expetebatur, quam REFORMATIO. Hæc semper in ore erat viris piis & cordatissimis: hanc precibus indefessis exposcebant à summo numine: de hac denique in priuatis amicorum congressi- bus; de hac in publicis vniuersæ ecclesiæ synodis capiebant consilia. Quum igitur adeo quibusdam pudor omnis perierit, vt B. MARTINVM LV-

A

THE.

THERVM totum illud reformationis negotium temere, ac sine iusta causa adgressum esse, contendant, negentque, quidquam in Romana ecclesia, quod emendari reformarique debuerit, fuisse: dabimus operam, ut, qui tot luculentissimis argumentis reformationis necessitatem sibi persuaderi haut patiuntur, vel tot saltem veterum, in ipsa hac ecclesia viuentium, testimoniis reuincantur. Constat itaque inter omnes, qui ecclesiæ annales paulo accuratius excusserunt, totum illum, quem etiamnum Roma sibi vindicat, dominatum, iam inde a Bonifacii III, Pontificis, tempore, esse repetendum. Is enim primus, Phocæ, Tyranni, auxilio vsus, nouum ipsisque olim Pontificibus exosum oecumenici episcopi nomen adsumsit, ex eoque tempore solus rerum, saltem in Occidente, potiri cœpit. Ex eo tempore tanta sensim in ecclesia facta est mutatio, ut pristinae fidei, pietatis, integritatisque vix volaaut vestigium adpareret. Gliscere enim vbique errores, superstitiones miro prouentu succrescere, sacra omnia refingi, & paullatim ex serpiginè gangræna nasci cœpit. Atque ab illo quidem tristi atque illætabili sæculo, nullus remere circumactus est annus, quo non innumera de peruersa ecclesiæ facie querelæ, calidaque reformationem exoptantium vota in ipsa ecclesia Romana exaudirentur. Ex eo ipso circiter septimo sæculo sunt veteres illi versiculi, quos in vetustissimo libro inuenit VALENTINVS MVNZERVS: a)

*Roma diu titubans, longis erroribus acta,
 Decidet, & mundi desinet esse caput.
 Ecclesiæ censura, fides, discessio Romæ
 Regnaque de medio sunt remouenda prius.
 Qui latet, error erit publicus: connubia fœda
 Fiunt, tolletur hinc pudor, inde timor.*

Post

a) Vid. Flac. Catal. Test. verit. Part. 1. n. 76. p. m. 79.

*Post homo peccati veniet, quem spiritus oris
Christi perdet, erit postque suprema dies.*

E quacunqve vena prodierint hi versus: sunt sane antiquissimi, & ab hoc sæculo omnem ecclesiam, tanquam certum indubiumque vaticinium, peruagati, adeo, vt & FRIDERICVS II. Imp. priores versus, iam suo tempore, dignos iudicarit, quibus Pontificem Romanum in ruborem daret. *b)* Sequente sæculo ix. quam multi fuerint per occidentem, qui incredibilem ecclesie Romanæ corruptionem magna animi ægritudine perspexerint, eiusque reformationem anxie exoptarint, omnes pæne docent horum temporum scriptores. BEDA, re non minus, quam nomine, VENERABILIS, quando eam in rem incidit: *Videat, inquit, c) lector, nec sine lacrymis rem lacrymis dignam contempletur, quantum ecclesie status ad peiora quotidie, vel, vt mitius dicam, ad infirmiora gerenda deuoluatur.* Et quamuis postea negare nolit. *suo etiam sæculo exstare, ac semper exstituros perfectos in fide & veritate: maxima tamen ex parte instare, ait, TEMPORA olim PRAEDICTA.* Quid accuratius scribi potuisset de corrupto iis temporibus ecclesie statu, deque infausto Antichristi exortu, quem tunc omnes paullo prudentiores ecclesie imminere, haut vano augurio prælagiebant? Non dicam iam, quanta cura tum reformandæ ecclesie, & imaginum inprimis cultui abrogando incubuerit CAROLVS M. Nemini enim ignota est Concilii Francofurtensis historia a DORSCHEO *d)* nostro & FR. SPANHEMIO *e)* accurate exposita. Nobis enim id modo licebit inde colligere, adeo tum non dubitatum fuisse de iure reformandi ecclesiam, vt ne in dogmatibus quidem prauis, quanquam a concilio

A 2

vni-

b) Vid. Goldast. Tom. I. Const. imp. p. 265. & Tom. II. p. 78. *c)* Beda Exposit. Alleg. in Sam. lib. IV. cap. II. *d)* Dorsch. collat. ad concil. Francofurt. Arg. 1649. *e)* Fr. Spanh. Hist. imag. Sect. 7. T. II. Opp. p. 823.

vniuersali stabilitis, acqueuerint prudentiores. De-
 cimo, quod sequutum est, sæculo innumera fuerunt
 piorum reformationem exoptantium suspiria, nul-
 laque de re frequentius, quam de ecclesiæ corru-
 ptione, dictum scriptumque est. LVDOVICVS
 PIVS, quamuis plus iusto clero obnoxius, nihil
 prius tamen, nihilque antiquius habuit, ecclesiæ re-
 formatione, ob quam A. C. DCCC. XVII. comitia in-
 dixit Aquisgrani, ibique formulas canonicæ insti-
 tutionis, ex anterioribus Patribus collectas, edi-
 dit, ecclesiarumque omnium visitationem decre-
 uit. Epistolam exhibet GOLDASTVS, *f)* qui &
 formulas illas A. D. MDXLIX. ab Electore Coloni-
 ensi publicatas, recudendas curauit. *g)* Idem refor-
 mationis opus postea quoq; vrsit LVDOVICVS, ceu va-
 ria, quæ in eam remedidit, capitula demonstrant. *h)*
 Sed optimum Principis consilium partim præiudi-
 cata, quas iuuenis imbiberat, opiniones, partim in-
 emendabilis eorum temporum improbitas euertit;
 siquidem ista qualicunque reformatione ita irrita-
 uit crabrones, vt eum ipso priuare imperio, non du-
 bitarent. Hinc anonymus vitæ Ludouici auctor,
 enarratis nonnullis, quæ ad reformationem illam
 pertinerent, institutis: *At vero, inquit, i)* non tulit
hanc sanctam Deoque dignam tanti imperatoris
deuotionem humani generis inimicus, vndique se
impetentem, & ab omnibus ecclesiæ ordinibus sibi
met bella indicentem, sed cæpit totis virium copiis
se expugnantem oppugnare, & per membra sua
Christi fortissimum bellatorem vi & astu, quo potuit,
tacessere. Eadem iam antea, hoc sæculo, CAROLO-
 MANNI cura fuerat, quem reformandæ ecclesiæ
 causa concilium conuocasse, tradit AVENTINVS, *k)*
 in quo inter alia hæc eum edicto præfatum ait:
Conuocauit, vt mihi consulant, quo pacto iustitia &
 Chri-

f) Goldast. Tom. I. *Const. imp.* *g)* Idem Tom. III. *h)* Capitular. *Addit. 1.* *i)*
 Auctor *Vit. Ludou. Pii. cap. XI. in Marqu. Freh. corp. Hist. Franc. p. 459.* *k)* A-
 uent. *Lib. 3. Ann. Boic. p. 26.*

Christiana deuotio instauretur, quæ negligentia & ignauia superiorum principum labefactata, collapsa, terris depulsa corruit: qua denique industria populus Christi à falsis & prauis sacerdotibus hætenus deceptus & per anfractus confragosos seductus, ad VERITATIS SEMITAM reducatur. Quid dicam de graui illa, quæ eiusdem sæculi est, oratione GERBERTI RHEMENSIS? quid de egregio ARNVLPHI, Aurelianusensis, testimonio? Hic sane vir sapientissimus, doctrinæque eo tempore habitus miraculum, adeo cognitum perspectumque habuit miserum ecclesiæ statum, vt ne dubitaret quidem, quin Antichristus suo tempore gliscere cœperit. *Quid hunc, inquit ille, reuerendi patres, in sublimi solio residentem, veste purpurea & auro radiantem quid hunc, inquam, esse censetis? Nimirum, si caritate destituitur, solaque scientia inflatur & extollitur, antichristus est in templo Dei jedens, & se ostendens tanquam Deus.* Et paucis interiectis: *Antichristus instare videtur, & vt Apostolus ait, iam mysterium operatur tantum, vt, qui nunc tenet, teneat, donec de medio fiat, vt ille perditionis filius reueletur, qui aduersatur & extollitur super Dei nomen, Deique culturam.* Quod IAM IN APER TO fit, vt Romana potentia conquassata, religione profligata, nomen Dei frequentibus periuriis impune humilietur. l) Hæ similesque cordatissimorum virorum querelæ procul dubio mouerunt WERNERV M ROLFINKIVM, vt de his ipsis sæculis exclamaret: *O tempus pessimum, in quo DEFECIT SANCTVS & DEMINVTAE SVNT VERITATES a filiis hominum! m) Quemadmodum & PRATEOLVS, in suo illo hæreticorum catalogo, factum esse hoc sæculo hæreticorum interregnum existimat, eo, quod fugerint hæretici, atque in prælatos ac monachos sese abdiderint. n) Id vero malum tantum abest, vt sequente sæculo XI. de-*

B

cre

l) Synod. Rhem. VI. cap. 23. Tom. IX. Concil. conf. Conring. Epist. 1. & seq. m) Wern. Rolf. Fascic. temp. etot. 6. circ. ann. 894. p. 28. edit. Pistor. Tom. III. rer. Germ. n) Prateol. cent. X. cap. 14.

creuerit, vt afflicti^or cum ipso tempore facta sit eccle-
siæ conditio, vereque tum acciderit, quod ait HORA-
TIVS: o)

Damnosa quid non imminuit dies?

Aetas parentum, peior auis, tulit

Nos nequiores, mox daturos

Progeniem vitiosorem.

De hoc sane sæculo idem WERNER vs conqueritur, fi-
dem christianam tunc valde cœpisse deficere & decli-
nare a pristina virilitate, & in multis regionibus Chri-
stianitatis nec sacramenta, nec ecclesiasticos ritus
seruatos: fuisse sacerdotes sicut populum. p) Quæ ad
eo vera sunt, vt LVP vs, Episcopus, q) GVILIELMVS
TYRIVS r) aliique viri pii, omnia opera sua testimoniis
eiusmodi impleuerint. Fatentur sane & ABBO FLORIA-
CENSIS, s) & STEPH. TORNACENSIS, t) nec ipse dis-
simulat BARONIVS, u) reuelationem antichristi tum
in Galliis promulgatam, prædicatam Parisiis, & a
compluribus creditam fuisse. Et quis dissimulare
hæc quæso posset, quum GVILIELMVS SENONEN-
SIS in litteris ad Alexandrum III. PP. scriptis
profiteri non dubitarit, scandala tum manasse ab a-
postolica sede, solutum esse Satanam in perniciem to-
tius ecclesiæ, iterato crucifigi Christum, & quæ hu-
ius generis sunt alia. Quanto desiderio inter publi-
cas hæc lacrymas reformationem ecclesiæ boni om-
nes flagitarint, facile est ad existimandum, idque
vel exto HENRICI AVCVPIS, OTTONVM, HENRI-
CORVM aliorumque Principum moliminibus patet.
Omnis enim hi sæpe reformationis agitates con-
silia, tantum sibi cleri odium contraxerant, vt vel cœ-
pto desistere, vel rem imperfectam relinquere inuiti
cogerentur. Quin & ipse GREGORIVS VI, Papa, re-
formationis consilia cepit, incitante eum maxime PE-
TRO DAMIANO, w) sed quæ non minus, quam cete-

ra,

o) Horat. *Carm. Lib. III. Od. 8.* p) Werner. *l. c. p. 72.* q) Lupus ap. Vfler. *de success.*
eccles. cap. 3. p. 49. r) Guil. Tyr. *de bell. sacr. lib. 1. c. 8.* s) Abb. Flor. *apolog. ad*
Hug. & Robert. Franc. Reg. ap. Aimon. in vita Abbon. c. 8. 9. t) Steph. Torn. *epist. 80.*
ap. Baron. ad ann. 1010. n. 9. u) Baron. *Annal. ad ann. 1000. n. 1.* w) Petr. Dam. *Epist. 1.*

ra, in irritum cadebant, quum nec populus, nec clerus, vt GVIL. MALMESB. x) obseruat, tam acre ferret remedium. Qua de reformatione tam accurate, vt solet, differuit doctissimus iureconsultus IO. SCHILTERVS, y) vt plane nobis diligentia sua otium fecisse videatur. Quo ægrius vero processit illa, licet fatis leuis ac mollis, reformatio: eo vberior, sequente sæculo XII. de ecclesiæ corruptione conquerendi fuit materia. IOACHIMVS, Abbas, vaticiniis clarus, adoleuisse tunc Antichristum, Romæ natum, & ad sedem apostolicam prouectum, clamabat. z) Eamdem fuisse aliorum plerorumq; sententiam, quibus & BERNARDVM addere licebit, inficiari non potest BARONIVS. a) Et sane quantopere per ea tempora contra omne, quod ^{obscure} vocatur, sese extulerint monstra illa hominum, Paschalis II, Callistus II, Innocentius II, Eugenius III, Hadrianus IV, Alexander III, Clemens III, Cælestinus III, quamque luculenta factus antichristiani dederint documenta, omnes eorum temporum historiæ testantur, estque id a nobis etiam alio loco vberius explicatum. Ideo iam non hinc inde amplius aliqui tantum, sed, agmine facto, reformationem poscere cœperunt WALDENSES & ALBINGENSES, in quibus nihil magis reprehendunt inquisitores, quam quod corruptissimam ecclesiam Romanam esse, ac reformatione opus esse vniuersali, docerent, b) quemadmodum & HENRICIANOS notat BERNARDVS, c) *quod eorum culpa sacerdotes sine debita reuerentia sint, ecclesiæ synagogæ reputentur, sanctuarium Dei sanctum esse negetur, sacramenta non sacra censeantur.* Tolle ab his BERNARDI verbis rhetoricas ^{diuinos}, & facile adparebit, non alia de causa notam hæreseos iniustam esse hisce hominibus, quam quod de corruptione ecclesiæ, reformationisque necessitate paullo candidius, quam ea tempora ferebant, loquerentur. Scilicet a deo bonæ spei decoxerat hoc sæculum, vt non modo ad hæc querelas non atten-

B 2

deret,

x) Guil. Malmesb. *Lib. 2. cap. 13.* y) Schilt. *de libert. eccl. Germ. III, n. §. 6. seq.* z) Roger. Houed. *Ann. Angl. Part. II. p. 631. seq.* a) Baron. *ad ann. 1106. n. 25. 26. conf. & Vssier. de success. cap. 7.* Spanhem. *Hist. christ. Sæc. XII. p. 1592. seq. Tom. I. Op. 4.* Rain. Sachon. *adu. Waldens. cap. 4.* b) Bernard. *Epist. cxxlii.*

deret, sed eas ne ferre quidem amplius posset, documento egregio, eo progressum esse ecclesiæ morbum, ut veluti ^{ex utro} attigerit. Hinc sæculi XIII. historia nihil nobis memoriæ prodidit, nisi Waldensium atque Albingensium lanienas, non alia de causa, ipsis fatentibus quibusdam pontificiis, d] excitatas, quam *quod vitia & corruptelas præfulum ac Romanæ ecclesiæ liberius reprehenderent.* Enimvero non poterant Romanenses horum querelas æquo animo ferre, quamuis omnes, quibus vel vllus pietatis sensus superesset, easdem non probarent solum, sed & identidem repeterent. Non dicam de FRIDERICO II. Imperatore, cuius auspiciis PETRVS de VINEIS deplorandam ecclesiæ faciem viuus coloribus depinxit: non de aliis Principibus, qui tum veluti ex compacto impotenti Pontificum dominationi restiterunt. Iustum eorum agmen referunt CONRADI VRSPERGENSIS paralipomina, e] qui in Sueuia luctuosam atque antichristianam ecclesiæ Romanæ faciem detexerint. Cui porro ignotæ sunt GVILIELMI PARISIENSIS f) querelæ, cui ecclesia Romana vix aliis, quam Babylonis, Sodomæ, Ægypti nomine designatur? Cui ignota iusta opera GVILIELMI de SANCTO AMORE *de periculis nouissimorum temporum*: PETRI IOANNIS OLIVI *articuli in Romanam ecclesiam*: g) PETRI CASSIODORI *de tyrannide Pontificis Romani excutienda*: h) GVALTHERI MALPESII *rythmi de corruptissimo statu prælatorum Romanæ curiæ*, i) quibus tam graphice depingitur temporum illorum calamitas, tamque ardentibus votis reformatio exoptatur, ut nihil potuisset vel ab ipsis Protestantibus liberius scribi. Sed quemadmodum non validius ad cœlum penetrarunt Israëlitarum gemitus, quam quum, duplicato laterum numero, tantum dedissent patientiæ exemplum, quo maius dari non poterat: ita sæculis potissimum ante reformationem proximis, hoc est, XIV & XV

tan-

d) Paradin. *Annal. Burgund. lib. II. ad ann. 1209.* e) *Paralip. Abbat. Vrsp. ad ann. 1236. p. 330.* f) *Opera eius edita a Barthol. Ferronio anno 1674. Tom. II.* g) *ap. Steph. Baluz. Miscell. Tom. I. p. 314.* h) *ap. Goldast. Monarchie Rom. Imp. Tom. I.* i) *ap. Wolfium Lect. memorab. Tom. I.*

tantum fuit omnium bonorum desiderium, tot cœ-
 lum fatigarunt piorum suspiria, vt nihil a doctoribus,
 nihil a prælatis paullo melioribus, nihil a principibus,
 nihil denique in conciliis audiretur frequentius,
 quam reformatio. Eam exspectabant omnes, eam
 votis omnibus expetebant, eam proxime instare, ca-
 pto ex ipsius ecclesiæ statu augurio, non vane omina-
 bantur. Singulari eoque doctissimo schediasmate id
 demonstrauit STRATFORDVS, ecclesiæ ad Fanum S. As-
 saphi, in Anglia, Decanus: *k*) nos, ne programmatis
 limites excedamus, pauca, quæ huc faciunt, seligem-
 us. Inter doctores eorum sæculorum eminent
 MATTH. PARIENS., IO. TAVLERVS, FR. PETRARCHA,
l) NICOL. de CLEMANGIIS, *m*) PETRVS de ALLIACO, *n*)
 & quicumque postea WICLEFI ac HVSSI partibus ac-
 cesserunt, ii omnes nihil magis, quam ecclesiæ refor-
 mationem, eamque solidam, ac tanto conatu dignam,
 desiderarunt. Si Principum exigimus suffragia: ec-
 quis ignorat, quid de ecclesiæ Romanæ facie senserit
 LVDOVICVS XII, Rex Franciæ, in ipsis numis
 Babyloni perditionem minatus? *o*) Cui non audita
 SIGISMVNDI & MAXIMILIANI I, Im-
 peratorum vota, quorum ille reformandæ ecclesiæ caussa totum pene ter-
 rarum orbem peragrauit, ac immensas opes expendit: hic querelas ideo in-
 numeras fudit, infelix vterque, quod nihil proficeret? Si conciliorum de-
 nique acta expendamus: per bina illa sæcula reformationem vtramque in iis
 paginam facere, animaduertemus. Inter concilii Viennensis causas Cle-
 mens V, Pontifex, etiam referebat reparationem atque ordinationem ec-
 clesiæ: etsi vana hæc promissa apparebant, quum ad rem esset ventum. *p*)
 Eadem fabula acta in Concilio Pisano, in quo reformationis negotium ante
 concilii exitum perfecturos se, pollicebantur Patres: *q*) sed pollicebantur
 tantum. Quum enim promissa apparere oporteret: suspensum est isthoc
 negotium ad triennium. Quinquennio post Constantiense indictum est
 concilium, in quo vna omnium vox erat reformatio, quam primo loco
 vrgebat SIGISMVNDVS, Imperator, vrgebant nationes, vrgebant viri
 probi IO. GERSONIVS, PETRVS de ALLIACO, &, si quos alios tempora illa pro-
 tulerunt paullo cordatiores. Sed & hic miris artibus se expediebat Roma.
 Primo enim id dabat operam, vt non, nisi electo nouo Pontifice, illud nego-
 tium

C 3

k) Discourse concerning the necessity of reformation. Lond. 1685. 4. *l*) *Horum aliorumque testimonia vid. ap. Gerh. Confess. cathol. Lib. I. Pari. I. cap. 4. p. 39. m*) de Clemang. de corrupto eccl. statu, item de reparat. & ruina eccl. *n*) Petr. de Alliaco. de emend. eccl. *o*) Thuan. *Hist. t. p. u. p*) Fr. Spanhem. *H. E. sec. XIV. scđ. 7. §. 5. p. 1474. q*) *Sess. XVII. & XXI. ap. Richer.*

tium susciperetur, deinde, eo electo, tergiuersari, ac demum concilium, re infecta, dissoluere audebat, nec quidquam indignare Imperatore, atque inemendabilem cleri prauitatem accusante. Non melior fuit Senensis ac postea Basileensis concilii exitus, in quibus non vnum in hanc rem decretum, non vnus Patrum conatus adparuit. Sed Eugenius IV, Papa, facile inuenit causas dissoluendi concilium, priusquam id negotium susciperetur. Immo tam calida fuerunt bonorum omnium vota, vt demum ipsa Roma, tot excitata querelis, purpuratos patres in verba sua adigeret, electuros se pontificem, concilium generale celerius congregaturum, & cum effectu ad ecclesie reformationem. Sed semper ea spes ecclesie decollabat, quumque omnes existimarent, ecclesiam oportere reformari, reformare ipse nemo vel audebat, vel cupiebat, donec demum ex oriente saeculo xvi, Deus optimus maximus, ecclesie suae misertus, B. MARTINVM LVThERVm, eiusque fidos ^{conuerys} excitaret, qui Romam illam inemendabilem adorti, eo tempore breui adduxerunt, vt diuinae litterae, tantum non ex hominum noticia sublatae, in vium reuocarentur, gratia illa Dei in Iesu Christo, verum ac genuinum pietatis omnis fundamentum, inculcarentur denuo, & maximi, qui in cultum ecclesiaeque disciplinam irrepserant, abusus felici conatu tollerentur. Magnum profectio opus, cui par non vidit orbis a nascente ecclesia, ac ea propter semper grato animo celebrandum. Atque ea quidem cogitatio merito iam animum nostrum subit hoc vltimo die OCTOBRIIS anni MDCCXVII, quo totus Protestantium caetus secunda sacra saeculari indixit. Quum itaque & vbi nostrae incomparabile hoc beneficium diuinitus contigerit, vt veritatem inter primas agnouerit, agnitam inter mille hostium iurores susceperit, susceptam denique, hucusque, Deo adiuuante, retinuerit; nostrum quoque erit, nunquam tanti beneficii deponere memoriam, illudque modis omnibus celebrare. Atque huc comparatus erit solemnis actus, quem in futurum diem ii. Nouembris, auspiciis POTENTISSIMI REGIS nostri, amplissimus huius vrbis Senatus, ecclesiarum scholarumque Patronus, decreuit. Resonabunt tunc in aede gymnasii propria hymni diuinaeque laudes, quibus finitis, ego, cui id muneris a Senatu decretum, more superiore saeculo seruato, orationem Latinam de frustra iactata ecclesie Romanae post Lutherum reformatione recitabo. Excipiet me vir praclarissimus & praecellentissimus M. IOANN. IAENICHIVS, gymnasii, quod Halae floret, Rector, de iuuenture meritis, qui carmine saeculari Germanico, eoque elaboratissimo, Satanae aduersus ecclesiam insultus, diuinumque huic praestitum auxilium exponet, simulque, quae iam sit ecclesiae facies, quodque nostrum officium, luculenter docebit. Quod vt bene vertat, vtque eo decentius haec quoque sacra fiant, Illustrissimum DANCKELMANNVM, Regiminis Magdeburgici Praesidem, vt & illustres diuersorum collegiorum consiliarios & quotquot in academia Fridericiana atque vrbe nostra degunt, illustrissimos Comites, Barones, eruditos, vt ad sint, eoque fauore suam de restituta puriore religione libertateque conscientiae letitiam eo faciant restatorem, ea, qua par est, obseruantia rogamus, daturi operam, vt hanc beneuolentiam memori semper retineamus animo, omnique data occasione, paria referamus. P. P. Halae Magdeb. prid. Kal. Nouembr. MDCCXVII.

r) Hard. Act. Concil. Constant. Tom. IV. Part. 12. p. 549. l. 1. Enfant. Hist. du concile de Constance Lib. VI. In. 46. p. 57. s) Concil. Basileens. sess. 1. Richer. Hist. concil. gen. l. 3. c. 2.

Gb 1633.

4°

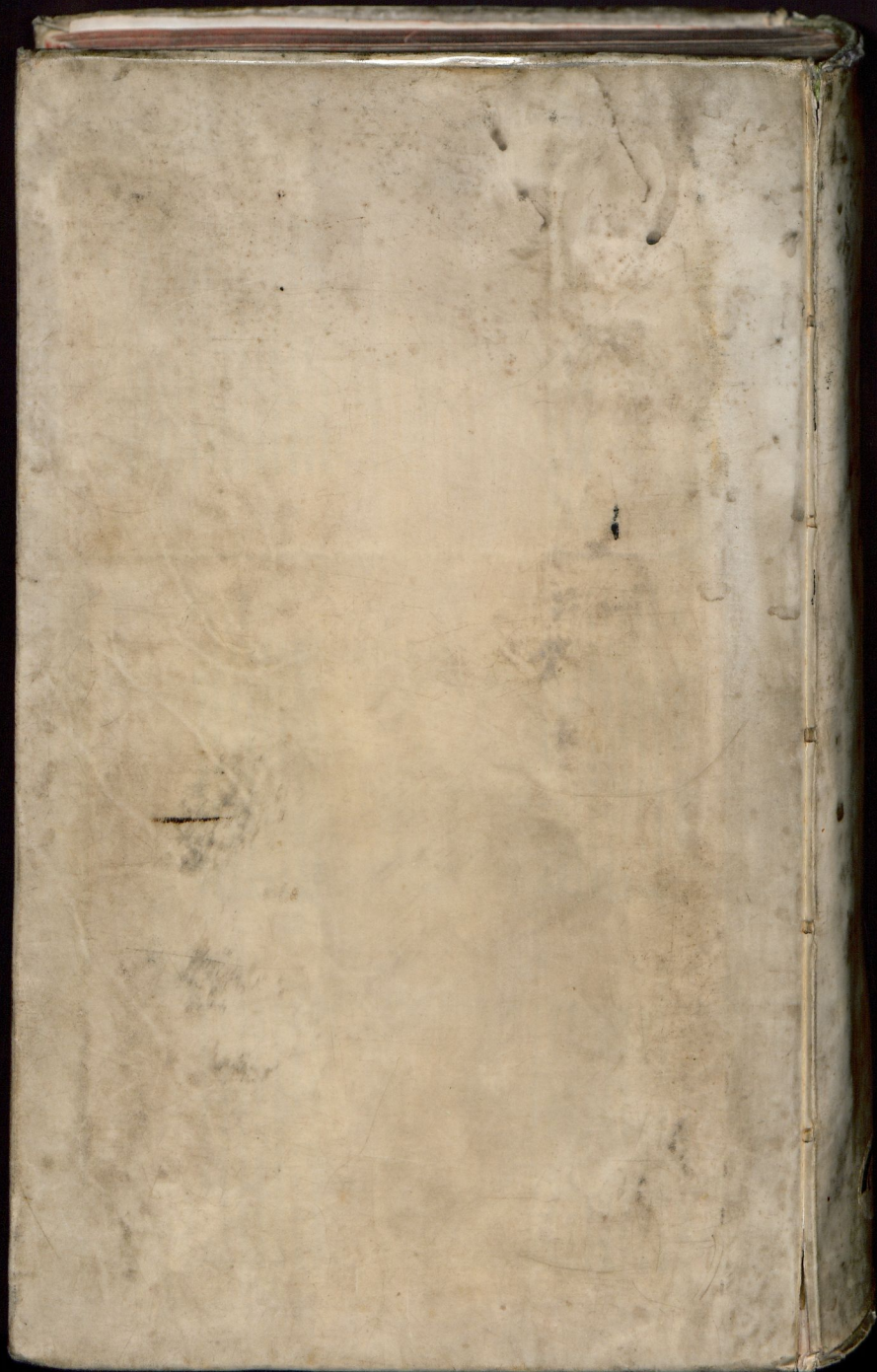
ULB Halle 3
001 611 763

20

n. c.

ECCLESIAE EVANGELICAE
 ANNO SAECVLARI SECVNDQ
 IMPERIO ATQVE AVSPICIIS
 SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
 PRINCIPIS AC DOMINI
 DOMINI
**FRIDERICI
 WILHELMI**
 REGIS BORVSSIAE MAR-
 CHIONIS BRANDENBVRGICI S. ROM.
 IMP. ARCHICAMERARII ET ELECTORIS SVPREMI
 PRINCIPIS ARAVSIONENSIS AC NEOCASTRENSIS DVCS
 MAGDEBVRGI CLIVIAE IVLIACI MONTIVM STETINI POME-
 RANIAE CASSVBIORVM VINIDORVM MECKLENBVRGI ET IN SILESIA CRO-
 NAE PVRGGRAVII NORIMBERGENSIS PRINCIPIS HALBERSTADII MINDAE
 CAMINI VANDALIAE SVRINI RACEBVRGI ET MEVRSAE COMITIS HOHEN-
 ZOLLERAE RVPINI MARCAE RAVENSBERGAE HOHENSTEINI TECKLENVR-
 GILINGAE SVRINI BVHRAE ET LEERDAMI MARCHIONIS VEHRAE ET
 VLISSINGAE DYNASTAE IN RAVENSTEIN TERRISQVE ROSTO-
 CHII ET STARGARDAE IN LAVENBVRG BVTQVV AR-
 LAY ET BREDA CETERA

REGIS ET DOMINI NOSTRI LONGE CLEMENTISSIMI,
 SOLEMNITER CONCELBRANDO

AD
SOLEMNEM PANEGYRIN

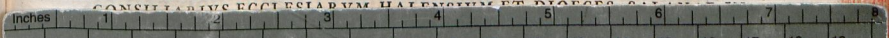
DIE II. NOVEMBR. MDCCXVII.
 IN AEDE GYMNASIO PROPRIA

AB
AMPLISSIMO SENATV HALENSI

DECRETAM
 ERVDITOS VTRIVSQVE REIP. CIVES
 AC HOSPITES
 OFFICIOSE AC PERAMANTER

INVITAT
IO. MICHAEL HEINECCIUS,
 SS. TH. D.

SACRI TRIBVNALIS REGII IN DVCATV MAGDEBVRGICO
 CONSILIARIVS ECCLESIAE HALENSIVM ET DIOECES. HALENSIS

Farbkarte #13

B.I.G.

